

2018 m. birželio 27 d.¹

2018 m. pradžioje Lietuvos bankų sektoriuje toliau buvo vykdomi anksčiau inicijuoti konsolidacijos procesai, o sektoriaus būklė tebebuvo tvari. Bankų turtą pirmąjį ketvirtį toliau augino didėjęs paskolų portfelis. Indėlių suma po metų pabaigoje įprastai stebimo šuolio pirmąjį ketvirtį natūraliai sumažėjo, tačiau ilgesnio laikotarpio perspektyvoje tebėra aiški indėlių augimo tendencija. Bankų pateiktais duomenimis, pirmąjį ketvirtį priežiūriniai kapitalo ir likvidumo reikalavimai buvo vykdomi, tačiau vietos bankams kapitalo stiprinimas tebėra prioritetinga sritis. Paskolų rinka toliau augo, o paskolų portfelio kokybė buvo gera. Nuo metų pradžios pradėtas taikyti 9-asis tarptautinis finansinės atskaitomybės standartas (TFAS), leisiantis tiksliau įvertinti kredito nuostolius dėl skolinimo pozicijų, neturėjo reikšmingesnės įtakos bankų sudarytiems specialiesiems atidėjiniams. Pastaruoju metu stebimas gana spartus bankų skolinimas skatina Lietuvos banką imtis griežtesnių makroprudencinės politikos priemonių ir didinti anticiklinio kapitalo rezervo normą. 2018 m. pirmasis ketvirtis bankams buvo pelningas – daugiausia pelno gauta iš pagrindinės bankų veiklos, tačiau, siekdami didesnio efektyvumo, bankai automatizuoja vidaus procesus, diegia efektyvesnius veiklos valdymo modelius.

1. POKYČIAI BANKŲ SEKTORIJE

Bankų sektoriuje toliau stebimi konsolidavimo ir koncentracijos didėjimo procesai. Šių metų pirmąjį ketvirtį buvo toliau vykdomas banko *Luminor Bank AB*, konsolidavimo Baltijos šalių lygiu procesas. Planuojama, kad iki metų pabaigos atskirai Baltijos regione veikiantys *Luminor* bankai susijungs į vieną banką, pagrindinę būstinę įsteigiant Estijoje. Lietuvoje veikiantis bankas *Luminor Bank AB*, virstų Estijoje įsikūrusio banko filialu. 2018 m. balandžio mėn. Danijos bankas „Danske Bank“ informavo, kad peržiūrėjo veiklos strategiją Baltijos šalyse ir ateityje nenumato plėsti bankinių ir finansinių paslaugų veiklos, o koncentruosis į šiuo metu Lietuvoje veikiančių dviejų paslaugų centrų – globalių paslaugų ir informacinių technologijų (IT) paslaugų veiklą. Siekdami veiklos efektyvumo ir stebėdami skaitmenizacijos tendencijas, bankai automatizuoja procesus, diegia efektyvesnius veiklos valdymo modelius. 2018 m. pirmąjį ketvirtį bankų sektoriuje veikė 6 bankai ir 7 užsienio bankų filialai².

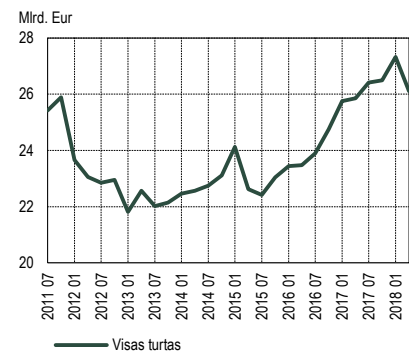
Nuo 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos bankų įstatymo pakeitimai, numatantys galimybę steigti specializuotą banką. Lietuvos bankas toliau aktyviai bendrauja su potencialiais naujais bankų sektoriaus dalyviais. Atsižvelgdamas į pastaruoju metu stebimus bankų sektoriuje procesus, Lietuvos bankas skatina naujų rinkos dalyvių žengimą į Lietuvos rinką, tikėdamasis, kad tai mažintų sektoriaus koncentraciją ir su ja susijusią sisteminių riziką.

2. TURTAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI

Metų pradžioje bankų turtas reikšmingai mažėjo, tai praktiškai nulėmė vieno banko grupės turto valdymo sprendimai. 2018 m. pirmąjį ketvirtį jis sudarė 26,1 mlrd. Eur ir per pirmus tris šių metų mėnesius sumažėjo 1,2 mlrd. Eur (4,5 %). Bankų sistemos turtas reikšmingai sumažėjo bankui „Swedbank“, AB, grąžinus patronuojančiajam bankui iš jo 2017 m. pabaigoje trumpam pasiskolintas lėšas. Pastaraisiais metais stebimi reikšmingesni įsipareigojimų patronuojantiems bankams svyravimai

1 pav. Bankų sektoriaus turtas

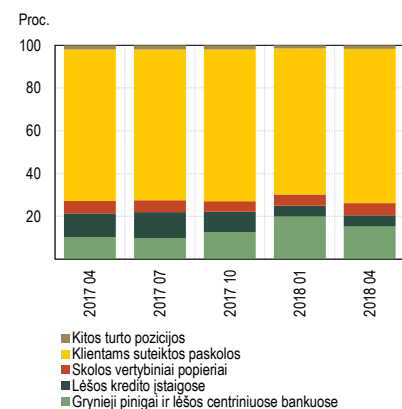
(2011 m. liepos 1 d.–2018 m. balandžio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2 pav. Turto struktūra

(2017 m. balandžio 1 d.–2018 m. balandžio 1 d.)

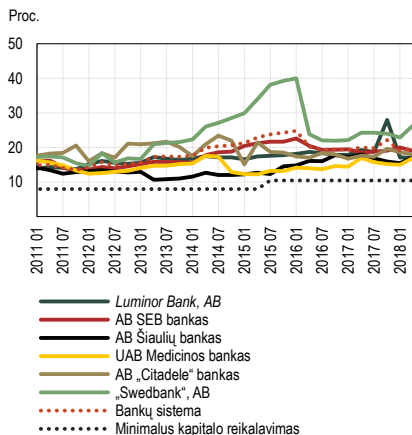
Šaltinis: Lietuvos bankas.

¹ Sistemos dalyviams dėl šios ar kitų svarbių priežasčių pakoregavus ataskaitas, apžvalgos duomenys po šios datos gali būti atnaujunami.

² Priežiūros tikslais gaunamos 6 filialų ataskaitos, nes *Telia Finance AB* Lietuvos filialas „Telia Finance Lietuva“ kol kas veiklos nevykdo.

3 pav. Bankų kapitalo pakankamumo rodikliai

(2011 m. sausio 1 d.–2018 m. balandžio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

1 lentelė. Bankų kapitalo pakankamumo rodikliai

	Kapitalo pakankamumo rodiklis, proc.	
	2017 m. IV ketv.	2018 m. I ketv.
Luminor Bank AB	17,1	17,0
AB SEB bankas	20,0	19,0
AB Šiaulių bankas	15,5	17,1
UAB Medicinos bankas	15,0	17,0
AB „Citadele“ bankas	18,6	18,0
„Swedbank“, AB	22,9	26,4
Bankų sistema	19,1	19,6

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2 lentelė. Lietuvos banko nustatyti kapitalo pakankamumo rodiklio reikalavimai

	Reikalavimas, proc.
Luminor Bank AB	Nustato ECB
AB SEB bankas	Nustato ECB
AB Šiaulių bankas	12,9
UAB Medicinos bankas	13,9
AB „Citadele“ bankas	14,5
„Swedbank“, AB	Nustato ECB

Pastaba: priežiūrą vykdančios Lietuvos bankas ir ECB reikalavimus įvertina ir nustato kartą per metus. Tiesioginę priežiūrą vykdančio ECB nustatyti kapitalo pakankamumo rodiklio reikalavimai viešai neatskleidžiami ECB sprendimu.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

3 lentelė. Bankų padengimo likvidžiuoju turto rodikliai

	Padengimo rodiklis, proc.	
	2017 m. IV ketv.	2018 m. I ketv.
Luminor Bank AB	157,7	134,1
AB SEB bankas	266,0	203,6
AB Šiaulių bankas	313,4	279,8
UAB Medicinos bankas	730,6	477,8
AB „Citadele“ bankas	242,6	248,6
„Swedbank“, AB	474,2	348,2
Bankų sistema	282,2	248,9

Šaltinis: Lietuvos bankas.

nulemti vis labiau didėjančiais grupės įmonių tarpusavio ryšiais valdant grupės atsargas, ypač likvidumo. Toliau augo klientams suteiktos paskolos: per ketvirtį – 216 mln. Eur (plačiau žr. 4 dalyje), o lėšos kredito įstai-gose, kurias daugiausia sudaro patronuojančiuosiuose bankuose laikomos bankų lėšos, šiek tiek sumažėjo (3,3 mln. Eur). Centrinio banko sąskaitose laikomos lėšos sumažėjo beveik 1,5 mlrd. Eur daugiausia dėl anksčiau minėtų priežasčių – likvidžio turto atsargų valdymo bankų grupių lygiu.

Po įprasto didėjimo metų pabaigoje pirmąjį ketvirtį klientų indėlių bankuose šiek tiek sumažėjo. Bankų įsipareigojimai per 2018 m. pirmąjį ketvirtį sumažėjo 1,1 mlrd. Eur (4,4 %) – iki 23,7 mlrd. Eur. Beveik visus Lietuvos bankų įsipareigojimus (95 %) sudaro klientų ir patronuojančiųjų bankų indėliai. Būtent pastarieji ir nulėmė reikšmingus pokyčius – įsiskolinimas patronuojančiosioms kredito įstaigoms per ketvirtį sumažėjo 1,2 mlrd. Eur dėl jau minėtų vieno banko grupės turto paskirstymo ir likvidumo atsargų valdymo sprendimų. Po įprastai metų pabaigoje stebimo klientų indėlių šuolio pirmąjį ketvirtį šių indėlių suma sumažėjo 243 mln. Eur (plačiau žr. 5 dalyje).

3. REIKALAVIMŲ VYKDYMAS

Bankų sektoriaus kapitalo būklė tebėra tvari. Bendras bankų sektoriaus kapitalo pakankamumo rodiklis 2018 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje sudarė 19,6 proc. Palyginti su 2017 m. pabaiga, bendras bankų sektoriaus rodiklis padidėjo 0,5 proc. p. – bankai stiprino kapitalo bazę į ją įskaitydami praėjusius metais uždirbtą pelną. Daugiausia (beveik 3,5 proc. p.) padidėjo banko „Swedbank“, AB, kapitalo pakankamumo rodiklis, šiam padidėjimui įtakos turėjo ir reikšmingai sumažėjęs banko turtas, kai patronuojančiam bankui buvo grąžintas trumpalaikis indėlis. AB SEB banko kapitalo pakankamumo rodiklis sumažėjo 1 proc. p. dėl metų pradžioje patronuojančiam bankui sumokėtų dividendų.

Bankų pateiktais duomenimis, nustatyti kapitalo reikalavimai buvo vykdomi. Visi Lietuvoje veikiantys bankai, remiantis priežiūrai pateiktomis ataskaitomis, 2018 m. pirmąjį ketvirtį vykdė minimalų bendrojo kapitalo pakankamumo reikalavimą (8,0 %), antrojo lygio papildomą kapitalo reikalavimą (angl. *Pillar II*, nustatomas kiekvienam bankui) ir sudėtinį rezervo reikalavimą. Pastarąjį šiuo metu sudaro kapitalo apsaugos (2,5 %), anticiklinio (0 %) ir kitų sistemiskai svarbių institucijų (0,5–2,0 %) rezervo reikalavimai. Bankams nustatyti kapitalo reikalavimai (žr. 3 lentelę) galios 2018 m. iki to laiko, kol bus atliktas naujas priežiūrinis tikrinimas ir vertinimas. ECB sprendimu trijų didžiųjų Lietuvos bankų individualūs bankų kapitalo normatyvai neskelbiami, tačiau jie nustatomi vadovaujantis tokiais pačiais principais, ir šie bankai reikalavimus vykdo su pakankamomis atsargomis. Lietuvos bankas ir toliau laikosi pozicijos, kad vietos kapitalo bankams kapitalo stiprinimo klausimas tebėra prioritetas.

2018 m. pirmąjį ketvirtį bankų likvidumo lygis tebebuvo aukštas, o likvidumo atsargos buvo pakankamos. Per pirmąjį ketvirtį bankams optimizuojant veiklą ir grąžinus perteklinį įsiskolinimą patronuojančiosioms finansų institucijoms, sumažėjo ir bankų likvidumo atsarga, tačiau ji ir toliau buvo daug didesnė, nei nustatytas minimalus reikalavimas.

Pagrindinio likvidumo padėtį atspindinčio rodiklio – padengimo likvidžiuoju turto rodiklio, LCR (angl. *liquidity coverage ratio*) – reikšmė 2018 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje buvo aukšta. Bankų LCR rodiklis sudarė 249 proc. ir buvo gerokai didesnis nei Lietuvoje bei Europoje nustatytas 100 proc. minimalus reikalavimas (žr. 3 lentelę). Pirmąjį ketvirtį išsiskyrė UAB Medicinos bankas (jo LCR rodiklio sumažėjimą lėmė ūgtelėjęs netenkamų pinigų srautas) ir „Swedbank“, AB (jo LCR rodiklis gana daug sumažėjo dėl vienkartinių sprendimų – po didesnio nei įprasta augimo 2017 m. pabaigoje).

4. PASKOLŲ PORTFELIS³

Paskolų portfelio pokyčiai

Paskolų plėtros tempas metų pradžioje buvo spartus. Bankų klientams suteiktų paskolų portfelio grynoji vertė⁴ (toliau – paskolų portfelio vertė) 2018 m. pirmąjį ketvirtį išaugo 216 mln. Eur (1,2 %) – iki 18,9 mlrd. Eur. Paskolų portfelio vertės pokyčiui didžiausią įtaką darė įmonių kreditavimas bei, nors ir mažesne apimtimi nei tuo pat metu prieš metus, namų ūkių paskolos; taip pat ūgtelėjo ir finansų bendrovėms suteiktos paskolos, o valdžios sektoriaus institucijų paskolų portfelis išlaikė pastarųjų metų traukimosi kryptį. Ne finansų bendrovių paskolų portfelio vertė per analizuojamą laikotarpį išaugo 140 mln. Eur (1,5 %), namų ūkių – 91 mln. Eur (1,0 %), kitų finansų bendrovių – 26 mln. Eur (27,0 %). Ne finansų bendrovių paskolų portfelio vertė augino padidėję gamybos, profesinės, mokslinės ir techninės veiklos, taip pat administracinės ir aptarnavimo veiklos įmonių įsipareigojimai. Namų ūkių paskolų portfelio vertė, kaip įprasta, padidėjo dėl paskolų būstui, kurios nagrinėjamu laikotarpiu išaugo 81 mln. Eur (1,2 %).

Palyginti su praėjusiais metais, paskolų portfelio plėtra, išskyrus būsto segmentą, sulėtėjo. Per metus visas portfelis padidėjo 3 proc., didžiausiu tempu augo namų ūkių paskolų portfelio vertė – 7,6 proc., o paskolos įmonėms – 2,4 proc.⁵

Šalies finansinio ir ekonominio pakilimo sąlygomis, toliau augant kreditavimui, 2017 m. pabaigoje buvo priimtas sprendimas nustatyti 0,5 proc. dydžio anticiklinio kapitalo rezervo normą, kuri, esant palankiam metui sukaupti kapitalo atsargas, buvo padidinta iki 1 proc. (bus taikoma nuo 2019 m. birželio 30 d.), taip stiprinant finansų sektoriaus atsparumą.

Paskolų portfelio kokybė

Padidėjusios rizikos požymių turinčių paskolų dalis portfelyje šiek tiek didėjo. Neveiksnių skolos priemonių dalis padidėjo 0,13 proc. p. – iki 3,18 proc., o pats tokių paskolų likutis buvo 1,4 proc. didesnis nei metų pradžioje. Blogų paskolų nurašymų apimtis buvo mažesnė nei ankstesniais laikotarpiais ir sudarė 0,7 proc. metų pradžioje buvusio neveiksnių paskolų likučio (panašus rezultatas buvo fiksuotas ir tuo pačiu laikotarpiu prieš metus, kai rodiklis sudarė 0,5 %). Dėl palankios ekonomikos aplinkos, naujo skolinimo, be to, bankams tvarkantis su probleminėmis paskolomis, įmonėms suteiktų neveiksnių paskolų apimtis sumažėjo 2,4 proc. ir sudarė 4,9 proc. bendrosios šių paskolų portfelio vertės. Fiksuotas priešingas ketvirčio namų ūkių paskolų portfelio pokyčio rezultatas – neveiksnių paskolų apimtis ūgtelėjo 5,6 proc. ir sudarė 3,8 proc. šio paskolų portfelio bendrosios vertės. Nepaisant to, ilgiau kaip 90 d. pradelstų namų ūkių paskolų likutis sumažėjo 3,9 proc. ir ketvirčio pabaigoje sudarė 2,2 proc. bendrosios namų ūkiams suteiktų paskolų vertės. Pradelstų įmonių paskolų likutis sumažėjo 9,7 proc. – iki 2,6 proc. paskolų portfelio.

Paskolų vertės sumažėjimo (specialiųjų atidėjinių) ir paskolų portfelio santykis padidėjo 0,06 proc. p. – iki 1,16 proc., o atidėjinių vertė buvo 1,6 proc. didesnė nei metų pradžioje. Nuo 2018 m. sausio 1 d. 39-ojo tarptautinio apskaitos standarte „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“ nurodytą patirtų nuostolių pripažinimo modelį pakeitė 9-ajame TFAS

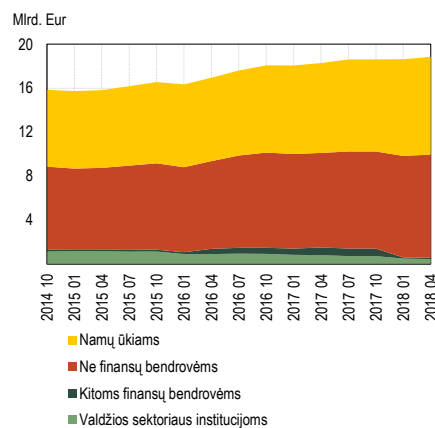
³ Įskaitant išperkamosios nuomos (lizingo) portfelį.

⁴ Finansinėse ataskaitose nurodyta paskolų vertė, kuri nustatoma sumuojant paskolų likučius bei sukauptas palūkanas ir atimant sudarytus atidėjinius bei sukauptus mokesčius.

⁵ Koreguotais FINREP duomenimis, atsižvelgiant į 2017 m. pabaigoje priežiūrai skirtose ataskaitose pradėtą konsoliduoti UAB „NORDEA FINANCE LITHUANIA“ lizingo portfelį ir įvertinus jo įtaką metinio sistemos paskolų pokyčio palyginimui.

4 pav. Bankų paskolų portfelio grynoji vertė

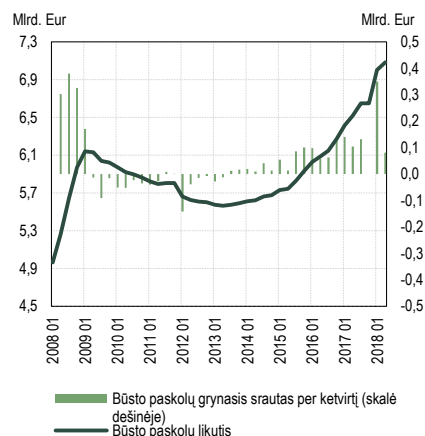
(2014 m. spalio 1 d.–2018 m. balandžio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

5 pav. Būsto paskolų portfelio grynoji vertė

(2008 m. sausio 1 d.–2018 m. balandžio 1 d.)

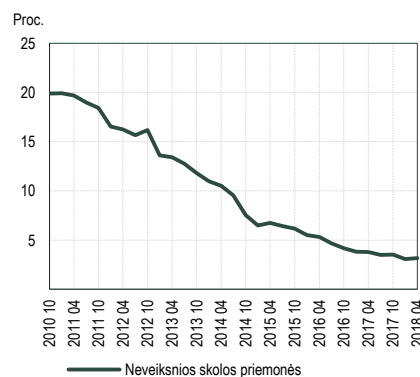

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Pastaba: nuo 2014 m. spalio 1 d. būsto paskolos apima ir namų ūkiams suteiktas paskolas, skirtas investuoti į būstą savo reikmėms ar nuomai, įskaitant statybą ir remontą, todėl duomenys nėra visiškai palyginami su ankstesnių duomenų eilute.

6 pav. Paskolų kokybė

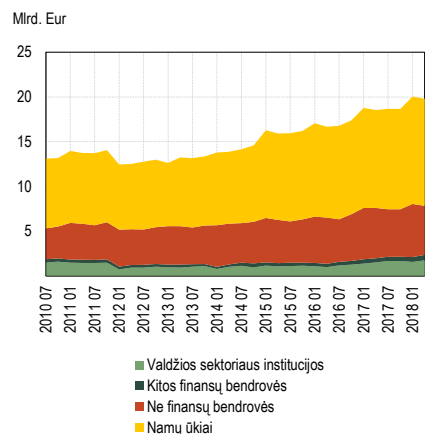
(2010 m. spalio 1 d.–2018 m. balandžio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

7 pav. Indėlių suma

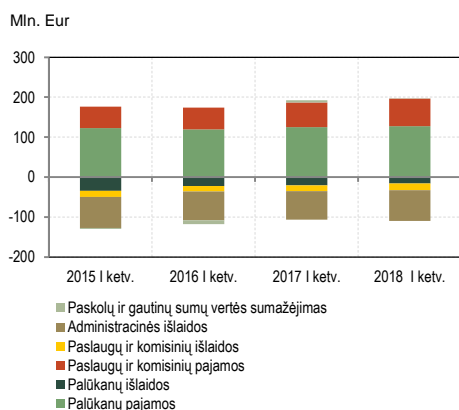
(2010 m. liepos 1 d.–2018 m. balandžio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

8 pav. Pagrindiniai pajamų ir išlaidų straipsniai

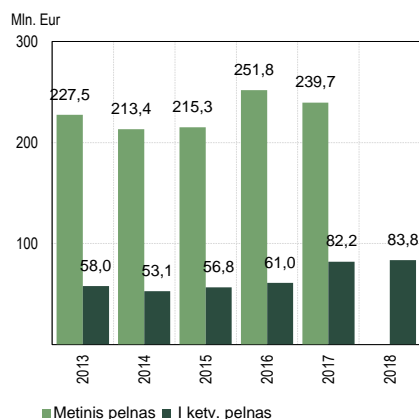
(2015 m., 2016 m., 2017 m. ir 2018 m. I ketv.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

9 pav. Bankų sektoriaus pelnas

(2013 m. sausio 1 d.–2018 m. balandžio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

„Finansinės priemonės“ nurodytas labiau į ateitį orientuotų tikėtinų finansinio turto nuostolių pripažinimo modelis. Perėjimas prie atidėjinių skaičiavimo pagal 9-ojo TFAS reikalavimus neturėjo reikšmingos įtakos priemonių klasifikavimui ir matavimui bei vertės sumažėjimui, o šių pokyčių taikymo poveikis bankų nuosavybės sumažėjimui sudarė apie 8 mln. Eur⁶. Tai rodo, kad bankų sistemos taikyta specialiųjų atidėjinių formavimo praktika buvo pakankamai konservatyvi.

5. INDĖLIAI BANKUOSE

Pirmąjį ketvirtį bankuose laikomi indėliai, kaip ir ankstesniais metais, šiek tiek sumenko dėl sezoniškumo įtakos. 2018 m. balandžio 1 d. klientai bankuose laikė 19,8 mlrd. Eur indėlių, t. y. 243 mln. Eur (–1,2 %) mažiau nei 2017 m. pabaigoje. Daugiausia mažėjo įmonių bankuose laikomi indėliai. Kaip įprasta, klientų indėlių suma metų pradžioje susitraukia po didesnio nei įprasta padidėjimo metų pabaigoje. Tai susiję tiek su įmonių apyvartos, tiek su gyventojų įplaukų išaugimu dėl papildomų išmokų besibaigiant metams bei sumažėjusiu gyventojų ir įmonių aktyvumu metų pradžioje.

Nors pirmąjį ketvirtį klientų indėliai sumažėjo, ilgo laikotarpio indėlių augimo tendencija išliko. Palyginti su tuo pačiu laikotarpiu prieš metus, bankuose laikomų klientų indėlių suma padidėjo 1,3 mlrd. Eur (6,8 %). Indėlių augimas buvo tvarus, o indėlių didėjimą lemia dėl augančių pajamų didėjantys gyventojų indėliai. Įtakos indėlių augimui turi ir gana aktyvus bankų vykdomas kreditavimo procesas. Klientai yra pakankamai konservatyvūs, pasitiki bankais ir juose laiko lėšas nepaisydami itin žemų palūkanų normų. Alternatyvios investavimo ir taupymo priemonės vis dar yra mažai populiarios. Dėl mažų palūkanų normų didžioji dalis klientų lėšų laikoma einamosiose sąskaitose – ataskaitinio laikotarpio pabaigoje namų ūkiai jose laikė 72 proc., įmonės – 94 proc. visų indėliais laikomų lėšų.

6. PELNINGUMAS IR VEIKLOS EFEKTYVUMAS

2018 m. pirmąjį ketvirtį bankų sektorius dirbo pelningai, tačiau pelno augimo tempas buvo reikšmingai lėtesnis nei prieš metus tuo pačiu laikotarpiu. Per 2018 m. pirmus tris mėnesius bankai ir užsienio bankų filialai uždirbo 83,8 mln. Eur pelno, t. y. 1,5 mln. Eur (1,9 %) daugiau nei 2017 m. tuo pačiu laikotarpiu. Pelningai veikė 10 bankų ir užsienio bankų filialų, nuostolių patyrė 2 rinkos dalyviai. Pagrindinis bankų pajamų šaltinis ir toliau buvo grynosios palūkanų pajamos, kurios, palyginti su laikotarpiu prieš metus, padidėjo 7,2 mln. Eur (6,9 %), tačiau reikšmingą pajamų dalį toliau sudarė grynosios paslaugų ir komisinių pajamos, kurios padidėjo 5,6 mln. Eur (11,8 %). Bankų patiriamos administracinės išlaidos per tą patį laikotarpį padidėjo 6,3 mln. Eur (8,8 %).

Bankų grynujų pajamų augimui didesnę įtaką turėjo ir toliau mažėjusi finansavimosi kaina. Bankų palūkanų pajamos 2018 m. pirmąjį ketvirtį padidėjo 2,3 mln. Eur (1,9 %) ir sudarė 127 mln. Eur. Palūkanų išlaidos per nagrinėjamą laikotarpį susitraukė 4,8 mln. Eur (–22,9 %) – iki 16,4 mln. Eur. Grynosios palūkanų pajamos išaugo 7,2 mln. Eur (6,9 %) – iki 110,7 mln. Eur. Nors bankai gana aktyviai didino paskolų apimtį, tačiau daugiau pajamų gavo ne iš didėjančio kreditavimo, o iš toliau pigusio finansavimosi – skolinamų lėšų kaina nekyla dėl vis dar itin žemų palūkanų normų.

Bankų paslaugų ir komisinių pajamos išaugo 7,6 mln. Eur (12,3 %) ir sudarė 69,5 mln. Eur. Atitinkamos išlaidos padidėjo beveik 2 mln. Eur (14 %) – iki 16,2 mln. Eur. Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos padidėjo 5,6 mln. Eur (11,8 %) – iki 53,3 mln. Eur.

⁶ Vertė apskaičiuota remiantis bankų nekonsoliduotais finansiniais duomenimis.

Bankų pelningumo ir efektyvumo rodikliai tebėra geri. Bankų turto grąža 2018 m. pirmąjį ketvirtį sudarė beveik 1,3, nuosavybės grąža – 12,6 proc. Bankų turto grąža per metus praktiškai nepakito, o nuosavybės grąžos pokyčiams didžiausią įtaką darė, palyginti su laikotarpiu prieš metus, šiek tiek sumažėjusi bankų nuosavybė. Bankų efektyvumo rodiklis, rodantis bankų sąnaudų ir pajamų santykį, nagrinėjamu laikotarpiu sudarė 46,6 proc., per metus padidėjo 0,4 proc. p. Stebima ilgalaikė tendencija, rodanti bankų veiklos efektyvumo padidėjimą. Tai susiję ne tik su didėjančiu bankų pelnu, bet ir su bankų vykdomu veiklos ir organizacinių struktūrų optimizavimu – siekdami didesnio efektyvumo, bankai automatizuoja procesus, diegia efektyvesnius valdymo modelius.

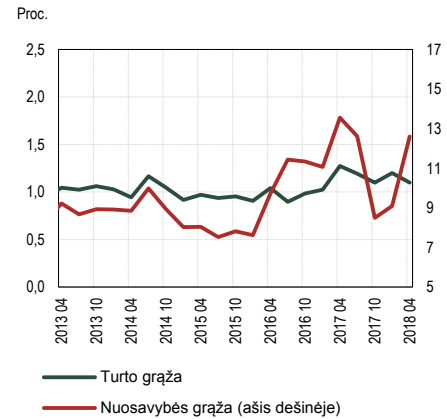
7. REGULIACINĖ APLINKA

Vartotojų teisių apsauga

Vartotojų ginčų su bankais pirmąjį ketvirtį buvo gerokai mažiau nei prieš metus. 2018 m. pirmąjį ketvirtį Lietuvos banke buvo gauta 19 kreipimūsi dėl vartotojų ginčų su bankais nagrinėjimo, o tai sudaro 14 proc. visų gautų prašymų nagrinėti tarp vartotojų ir finansų rinkos dalyvių kilusius ginčus. Palyginti su 2017 m. pirmuoju ketvirčiu, kai buvo gauta 30 kreipimūsi, ginčų su bankais sumažėjo 39 proc. Iš 17 išnagrinėtų ginčų dėl 7 buvo priimti sprendimai dėl ginčo esmės: 1 atveju vartotojo reikalavimas buvo iš dalies patenkintas (bankas rekomendaciją įvykdė), kitais 6 atvejais nustatyta, kad vartotojų reikalavimai yra nepagrįsti, 1 ginčas baigėsi šalims pasiekus taikų susitarimą. Vartotojai į Lietuvos banką dažniausiai kreipėsi kilus nesutarimams dėl mokėjimo paslaugų – pinigų nurašymo iš banko sąskaitos ar įkainių taikymo pagrįstumo.

10 pav. Bankų pelningumo rodikliai ir grynoji palūkanų marža

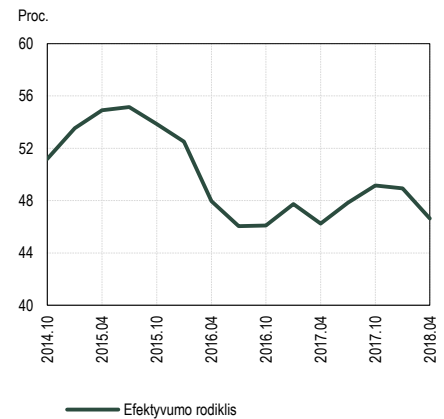
(2013 m. balandžio 1 d.–2018 m. balandžio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

11 pav. Bankų efektyvumo rodiklis (sąnaudų ir pajamų santykis)

(2014 m. spalio 1 d.–2018 m. balandžio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Priedas. Pagrindiniai bankų sektoriaus rodikliai⁷

4 lentelė. Balanso ataskaitos pagrindiniai straipsniai

Eil. nr.	Rodiklis	2017 04 01	2018 01 01	2018 04 01	Pokytis per IV ketv.	Pokytis per metus
		mln. Eur			proc.	
1.	Turtas	25 854,8	27 323,8	26 104,8	-4,5	1,0
1.1.	Skolos vertybiniai popieriai	1 509,9	1 427,6	1 471,2	3,1	-2,6
1.2.	Nuosavybės vertybiniai popieriai	55,4	37,6	38,3	1,8	-30,9
1.3.	Išvestinės finansinės priemonės	132,7	70,3	47,8	-32,0	-64,0
1.4.	Grynieji pinigai	439,9	467,6	446,7	-4,5	1,5
1.5.	Lėšos centriniuose bankuose	2 236,2	4 983,2	3 533,4	-29,1	58,0
1.6.	Lėšos kredito įstaigose	2 857,0	1 379,6	1 376,3	-0,2	-51,8
1.7.	Klientams suteiktos paskolos (su lizingu)	18 290,5	18 640,3	18 856,5	1,2	3,1
1.7.1.	Valdžios sektoriaus institucijoms (su lizingu)	800,6	485,4	443,7	-8,6	-44,6
1.7.2.	Kitoms finansų įmonėms (su lizingu)	696,9	97,7	124,1	27,0	-82,2
1.7.3.	Ne finansų įmonėms (su lizingu)	8 609,9	9 252,3	9 392,5	1,5	9,1
1.7.4.	Namų ūkiams (su lizingu)	8 183,0	8 804,9	8 896,2	1,0	8,7
1.7.4.1	iš jų paskolos būstui įsigyti	6 518,3	7 000,8	7 081,9	1,2	8,6
1.8.	Kitos turto pozicijos	333,2	317,8	334,7	5,3	0,5
2.	Įsipareigojimai ir nuosavybė	25 854,8	27 323,8	26 104,8	-4,5	1,0
2.1.	Centrinių bankų indėliai	303,0	303,0	303,0	0,0	0,0
2.2.	Įsipareigojimai kredito įstaigoms	4 318,2	3 982,8	2 767,1	-30,5	-35,9
2.3.	Išvestinės finansinės priemonės	122,3	67,3	42,1	-37,4	-65,6
2.4.	Indėliai	18 536,7	20 034,6	19 791,2	-1,2	6,8
2.4.1.	Valdžios sektoriaus institucijų	1 508,7	1 566,3	1 741,3	11,2	15,4
2.4.2.	Kitų finansų įmonių	463,4	540,5	606,5	12,2	30,9
2.4.3.	Ne finansų įmonių	5 623,5	5 934,3	5 484,7	-7,6	-2,5
2.4.4.	Namų ūkių	10 941,0	11 993,5	11 958,7	-0,3	9,3
2.5.	Išleisti skolos vertybiniai popieriai	5,9	20,5	20,4	-0,6	248,2
2.6.	Kitos įsipareigojimų pozicijos	428,4	351,0	737,4	110,1	72,1
2.7.	Nuosavybė	2 140,3	2 564,6	2 443,6	-4,7	14,2

Šaltinis: Lietuvos bankas.

5 lentelė. Pelno (nuostolio) ataskaitos pagrindiniai straipsniai

Eil. nr.	Rodiklis	2017 04 01	2018 01 01	2018 04 01	Pokytis per IV ketv.	Pokytis per metus
		mln. Eur			proc.	
3.	Einamųjų metų pelnas	82,2	239,7	83,8	-	1,9
3.1.	Grynosios palūkanų pajamos	103,5	404,5	110,7	-	6,9
3.2.	Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	47,6	204,5	53,3	-	11,8
3.3.	Administracinės išlaidos	71,3	292,6	77,6	-	8,8
3.4.	Paskolų ir gautinų sumų vertės sumažėjimas	-7,3	-3,6	0,7	-	-109,6

Šaltinis: Lietuvos bankas.

⁷ Bankų sistemos dalyviams dėl šios ar kitų svarbių priežasčių pakoregavus ataskaitas, apžvalgos duomenys po šios datos gali būti atnaujinami.

6 lentelė. Kiti bankų veiklos rodikliai

Eil. nr.	Rodiklis	2017 04 01	2018 01 01	2018 04 01	Pokytis per IV ketv.	Pokytis per metus
		proc.			proc. p.	
4.	Kapitalo pakankamumo rodiklis	20,0	19,1	19,6	0,5	-0,4
5.	Bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo rodiklis	19,7	18,8	19,3	0,5	-0,4
6.	Padengimo likvidžiuoju turto rodiklis	265,2	282,2	248,9	-33,3	-16,3
7.	Sverto rodiklis	8,6	8,1	8,6	0,6	0,0
8.	Grynoji palūkanų marža	1,60	1,53	1,66	0,1	0,1
9.	Turto grąža*	1,27	0,90	1,25	0,4	0,0
10.	Nuosavybės grąža*	13,56	9,72	12,58	2,9	-1,0
11.	Efektyvumo rodiklis*	46,3	49,0	46,6	-2,3	0,4
12.	Neveiksnios skolos priemonės	3,8	3,1	3,2	0,1	-0,6

Šaltinis: Lietuvos bankas.

* Nuo 2017 m. pirmojo ketvirčio Lietuvos banko apžvalgose naudojami turto, nuosavybės ir efektyvumo rodikliai skaičiuojami pagal Europos bankininkystės institucijos metodiką, todėl negali būti tiesiogiai palyginami su anksčiau apžvalgose pateiktais rodikliais.